

BELÜGYMINISZTERIUM

LIFE16 CCA/HU/000115
„AZ ÖNKORMÁNYZATOK INTEGRÁTORI ÉS KOORDINÁTORI
SZEREPE AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁSHOZ VALÓ
ALKALMAZKODÁSBAN”

TERMÉSZETES VÍZMEGTARTÓ BERUHÁZÁS MEGVALÓSÍTÁSA
RÁKÓCZIÚJFALUBAN

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Előadó: Varga József polgármester

Dátum: 2018. szeptember 11.

A TELEPÜLÉS JELENLEGI HELYZETÉNEK BEMUTATÁSA

- Rákócziújfalut a Tisza közelsége jellemzi, a környék egy része a folyószabályozás előtt valószínűleg árterület volt. A községtől keletre található, manapság halastóként hasznosított vízterület is egykor folyó mellékág lehetett. Mára az egykori vizes élőhelyek eltűntek, a település közigazgatási területének jelentős része intenzív mezőgazdasági művelés alatt áll, alacsony a gyep és erdő művelési ágú területek aránya.
- A településen az elmúlt 15-20 esztendőben egyre gyakoribbá vált a belvíz megjelenése a tavaszi időszakban. A belvíz főként a gazdálkodóknak okoz problémát, de bizonyos években belterületi elöntések is jelentkeztek. A hosszan fennálló vízborítás lehetetlenné teszi a mezőgazdasági munkálatok elvégzését, károsítja a kultúrákat, ezáltal termés kiesést okoz a gazdáknak. A belterületen történő elöntések káros hatásai között említhetjük, hogy számos régi építésű lakóépület felvizesedett, állaguk megromlott, pincék váltak használhatatlanná, valamint sok gyümölcsfa pusztult ki a kertekből a belvíz következtében.
- Az aszály és a nagy intenzitású, sokszor jelentős csapadékot hozó viharok ugyancsak fontos tényezők mind a gazdálkodók, mind a lakosság életében. Ezek az időjárási szélsőségek károsítják a mezőgazdasági kultúrákat, esetenként a lakó- és közüzemi épületeket, valamint érezhető negatív hatásuk van az itt élők egészségi állapotára.
- Az évtizedekkel ezelőtt kiépített csatornarendszer állapota és kihasználtsága nagy eltéréseket mutat. Vannak jól karbantartott szakaszok, amit a nyári aszályos időszakokban öntözésre is használnak, a csatornák jelentős hányada viszont gondozatlan, elhanyagolt és jelenlegi állapotában nem alkalmas sem a meglévő belvizek elvezetésére, sem pedig öntözésre.

A LIFE PROJEKT CÉLJAI

- Az utóbbi években jelentkező belvízi elöntések kiterjedésének és időtartamának csökkentése.
- A csatornarendszer feltérképezése, az elhanyagolt szakaszok karbantartása, javítása annak érdekében, hogy alkalmas legyen mind a belvíz elvezetésére, mind a későbbi öntözésre.
- A többletként jelentkező víz megtartása természet közeli módszerek alkalmazásával és hosszú távú monitorozás. Fontos a projekt mintaként történő alkalmazhatósága.
- A talajok vízháztartásának javítása, aszályos időszakok hatásának mérséklése.
- A gazdálkodóknál jelentkező kár és termés kiesés hosszú távú csökkentése.
- A megváltozott viszonyokhoz jobban alkalmazkodó mezőgazdasági és kertészeti módszerek (pl: talajtakarás) és fajták használatának elősegítése.
- A szélsőséges időjárási események hatásainak csökkentése, a település klímarezisztenciájának, valamint a vízkockázatokkal szembeni ellenálló képesség növelése.
- Hatékony alkalmazkodási módszerek kidolgozása az éghajlatváltozás hatásainak mérséklésére.
- A gazdálkodók és a lakosság figyelmének ráirányítása az éghajlatváltozással kapcsolatos problémákra.
- A természet közeli élőhelyek kiterjedésének növelése, állapotuk javítása.

TERMÉSZETES VÍZMEGTARTÓ MEGOLDÁS RÁKÓCZIÚJFALUBAN

A LIFE projekt keretében természetes vízmeztartó beruházás fog történni Rákócziújfalu nyugati részén, a 075/6-os hrsz-ú területen. A szóban forgó külterületi ingatlan 1/1-es önkormányzati tulajdonban van, jelenleg szántó művelési ágú. A területet keletről a sportpálya, északról egy másik mezőgazdasági terület, délről egy önkormányzati földút nyugatról pedig a Falusi II.-es csatorna határolja. A kiválasztásnál fontos szempont volt, hogy a csapadékosabb években egyébként is vízállásos a terület, a közvetlenül mellette lévő – belvízelvezetésre is használt – csatorna, valamint a Tisza-folyó közelsége.

Az érintett területen egy 6000 m²-es víztározót hozunk létre, amely alkalmas lesz a többletként jelentkező bel- és csapadékvíz befogadására. A tározó kialakítása során fontos szempont a természetes környezethez, illetve a tájképhez történő illeszkedés.

A Falusi vízelvezető csatorna gondozatlan és elhanyagolt részeit kitisztítjuk, a tulajdonosi és üzemeltetői jogkör tisztázása megtörténik. Tavaszi időszakban a csatorna funkciója a belvízelvezetés, míg nyáron az aszályos időszakokban a vízmeztartás kell legyen. Ennek érdekében a csatornán vízkormányzó műtárgyak kerülnek elhelyezésre.

A természetes vízmeztartó megoldás kialakítása után fontos feladat lesz a monitorozás, valamint a projekt jó gyakorlatként történő bemutatása, másolhatóságának biztosítása.

A TERVEZETT TÁROZÓ ELHELYEZKEDÉSE

A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATBAN FELTÁRT PROBLÉMÁK

- A helyi vízmegtartó megoldás kialakításával kapcsolatban problémaként jelentkeznek, hogy a Falusi 1. csatorna és számos más ingatlan tulajdonviszonya még vagyonrendezés alatt áll. Ezek a területek a mai napig az évtizedekkel ezelőtt megszűnt termelőszövetkezet néven vannak. Az eljárás lefolytatása után a csatorna tulajdonosa az Önkormányzat lesz, de a vagyonrendezés ilyen mértékű elhúzódása akadályként jelentkezik a pályázatok megvalósításánál, valamint újabb pályázatok beadásánál.
- A helyi gazdálkodók megkeresése után kiderült, hogy a kommunikáció és az együttműködés nehézkes a gazdák között, vannak évtizedes ellentétek is egyes gazdálkodók között.
- Több olyan gazdálkodó található, akinek a nyári és őszi időszakban nem jut elég öntözővíz.
- A helyi lakosság egy része nem mutat érdeklődést az éghajlatváltozással kapcsolatos ismeretekre, sokan úgy gondolják ezt a problémát nem nekik kell kezelniük, megoldaniuk
- Az egyre változékonyabb időjárás miatt nem látjuk előre a tározóban egy állandó vízszint megtartásának biztosítását, ami hátrányosan befolyásolhatja a jövőbeni rekreációs hasznosítást.

A PROJEKT VÁRHATÓ HATÁSAI

- A település klímarezisztenciájának erősödése
- Várhatóan csökken a belvízzel elöntött területek kiterjedése és az elöntés időtartama, ezáltal a gazdálkodók időben el tudják végezni a szükséges munkálatokat
- A csatornában nyári időszakban megtartott víz kedvezően befolyásolja a talajok vízháztartását, valamint csökkenti az öntözés költségeit
- A belvízkárok miatti termés kiesés csökkenése
- Aszály intenzitásának mérséklődése
- Hirtelen lehulló nagy mennyiségű csapadék hatékonyabb kezelése
- Az önkormányzat és a gazdálkodók, lakosság közötti kommunikáció erősödése
- A létrehozott vizes élőhely hatásai: növény és állatfajok megtelepedése, meglévő fajok állományainak erősödése, rekreációs potenciál (horgászat, madármegfigyelés, környezeti nevelési programok, stb.)
- A helyi érdekelt felek bevonásával a közösségfejlesztés egyik eszköze is lehet
- A projekt előtérbe helyezésével ráirányítjuk az emberek figyelmét az éghajlatváltozásra, éghajlatvédelemre, káros anyagok kibocsátásának csökkentésére
- Újabb önkormányzati kapcsolatok kiépítése: magyarországi és külföldi településekkel, civil szervezetekkel

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE